

Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Intézményi Jelentés

Hallgatói Motivációs Vizsgálat

2017

Vezetői összefoglaló

Intézményünkben a Diplomás Pályakövető Rendszer keretében **2017.04.20. és 2017.05.09. között Hallgatói Motivációs Vizsgálat** zajlott. Jelen kimutatás az összes kar hallgatóinak válaszait tartalmazza.

Idén a kérdőív kiegészítő blokkját a nemzetközi mobilitással kapcsolatos kérdések alkották, így az elemzés során a külföldi tanulmányokkal kapcsolatos elvárásokra és elégedettségre fókuszálunk.

Legfontosabb megállapítások:

- A hallgatók **közel tizede tanult hosszabb-rövidebb ideig külföldön**, emellett a válaszadók fele bizonyul fogékornak a nemzetközi mobilitással kapcsolatban. **A részvételi hajlandóság karonként jelentősen különbözik.** A **JÁK és a BTK hallgatóit lehet legnagyobb arányban bevonni a későbbi nemzetközi mobilitásba**, azonban az **ITK hallgatói a legtudatosabbak a külföldi tanulmányokkal kapcsolatban.**
- A külföldi tanulmányok iránti érdeklődést **a képzési szint és az anyagi helyzet** befolyásolja leginkább. A **mesterszakos hallgatók** inkább érdeklődnek a nemzetközi mobilitás iránt, mint az alap- és osztatlan képzésű társaik, továbbá a **jobb anyagi helyzettel rendelkezők** is nagyobb hajlandóságot mutatnak a nemzetközi tanulmányok felé. A bevontak köre növelhető **célzott intézkedésekkel** (ösztöndíjak, nyelvtanfolyamok), továbbá **reklámkampánnyal** az érdeklődés hiánya miatt távolmaradók elérésére.
- A hallgatók a vizsgált szempontok alapján leginkább a **nyelvtanulás**, a **szakmai fejlődés**, a **kapcsolatépítés** és a **fogadó ország megismerése** miatt tanulnak, vagy tanulnának külföldön. Az ezekkel kapcsolatos utólagos vélemények megközelítik a kezdeti elvárások mértékét, de az eredmények árnyalásához további felmérések szükségesek.
- A külföldön tanult **hallgatók háromnegyedének kevés volt a kapott ösztöndíj** mértéke, nekik a teljes költségeik 80%-át nem fedezte a kapott támogatás, továbbá az elzárkózók között is sokan jelölték meg az anyagi okot, mint hátráltató tényezőt. Nem tisztázott azonban, hogy a létfenntartáshoz szükséges költségek mekkora részét tették ki a teljes költségeknek, ennek vizsgálata további kutatásokat igényel majd, viszont az adatokból az látszik, hogy az ösztöndíj lehetőségek kibővítésével további hallgatók vonhatók be a nemzetközi programokba.
- A nemzetközi mobilitásba becsatornázható hallgatók **legnépszerűbb célországa Nagy-Britannia, Németország, az USA, és Olaszország volt.** Szintén közkedveltnek bizonyult még Spanyolország, Franciaország, Ausztria és Svájc, valamint a **skandináv régió** is. Ez a preferencia sorrend vélhetően a nyelvtanulási szándék miatt alakult ki.
- A mobilitás iránt nem érdeklődő hallgatók egy része (17%) a **nyelvtudás hiányát** (is) megjelölte, mint visszatartó tényező. Esetleges nyelvi kurzus, vagy nyelvi kompetenciákat fejlesztő felzárkóztató tanfolyam lehetősége a programot megelőzően pozitívan hathat az érdeklődők számának növelésére.

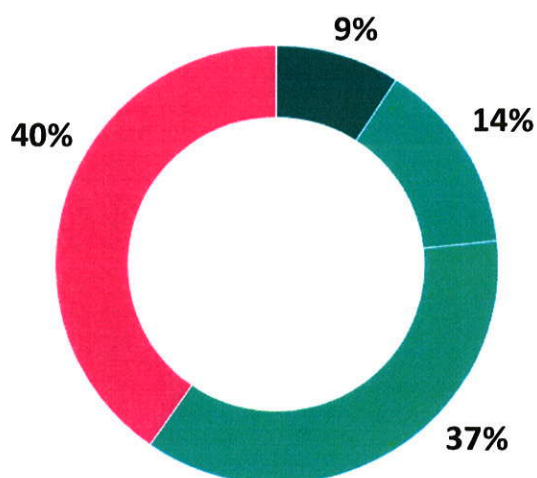
*A felmérés alapsokaságát **Egyetemünk aktív státuszú hallgatói** alkották. A válaszadás **anonim és önkéntes** módon történt. A felmérés a célcsoport minden tagja számára elérhető volt egy **online önkitöltős felületen** keresztül. A 3366 fős alapsokaságból a részleges kitöltőkkel együtt 1034 válasz érkezett be, ami **30,7%-os intézményi válaszadási rátát jelent.**

Nemzetközi mobilitási szándék

A hallgatók 9%-a **tanult hosszabb-rövidebb ideig külföldön**, további 14% biztosan tervez külföldi tanulmányokat, valamint még 37% bizonytalan ezzel kapcsolatban, tehát **a hallgatók közel fele lehet reális célpopuláció a nemzetközi tanulmányok esetleges kibővítése során**. A külföldön tanult hallgatókat nem kérdeztük meg arról, hogy a későbbiekben terveznek-e még nemzetközi mobilitási programban részt venni.

A külföldön tanult válaszadók nagy többsége nemzetközi tanulmányi programban (pl.: Erasmus+, CEEPUS) vett részt (97 fő), külföldi egyetemen tanult hazai hallgatói jogviszony nélkül 20 fő, további 30 fő egyéb programban vett részt. A válaszadók közül 56 fő vett részt külföldi szakmai gyakorlaton.

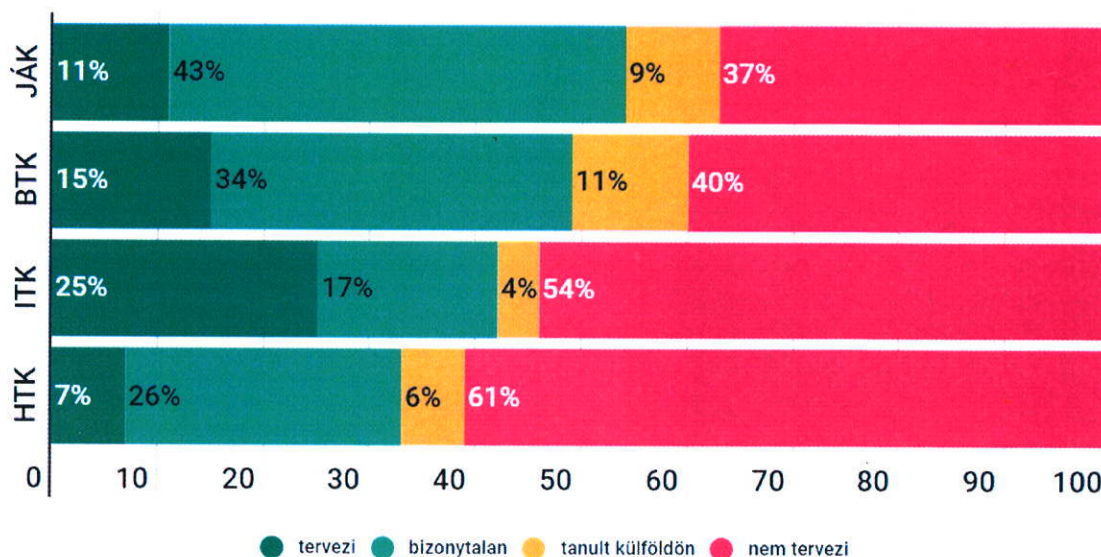
Külföldi tanulmányokban való részvételi hajlandóság

N=1905

● tanult külföldön ● tervezi ● nem tudja eldönteni ● nem tervezi

Külföldi tanulmányokban való részvételi hajlandóság karok szerint

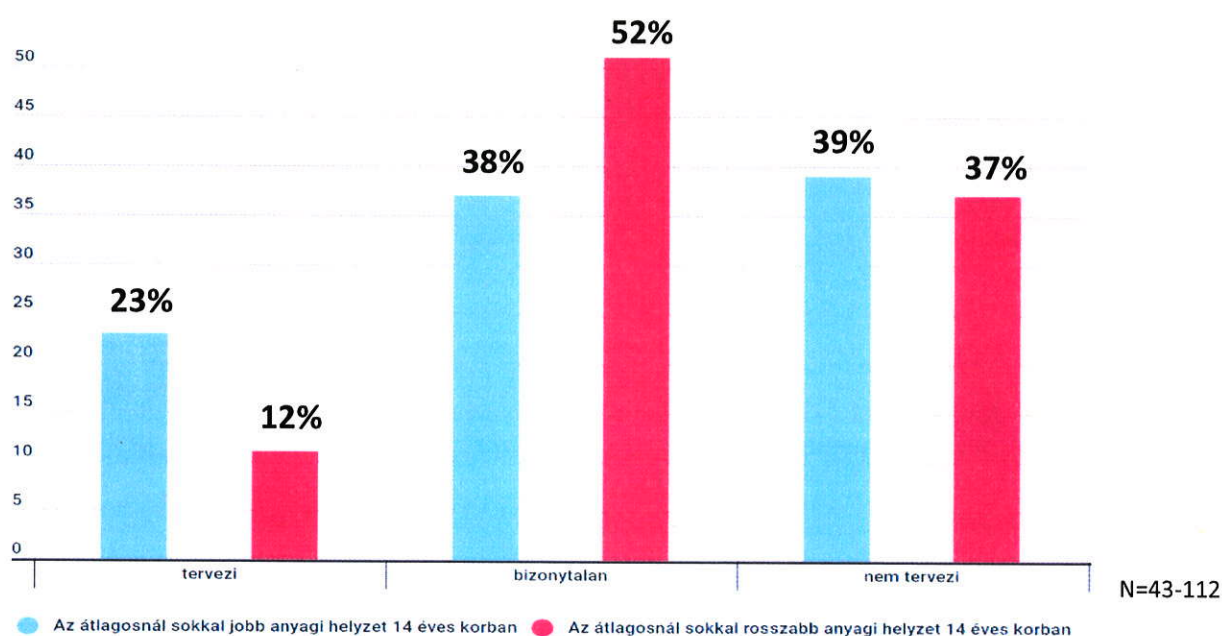

N=1905

A részvételi hajlandóság karonként jelentősen különbözik. Amennyiben a bizonytalanokat és a részvételt biztosan tervezőket együttesen kezeljük, akkor azt látjuk, hogy leginkább a **JÁK és a BTK hallgatóit lehet legnagyobb arányban bevonni a későbbi nemzetközi mobilitásba**. Ugyanakkor ha csak a tudatos tervezőket nézzük, akkor az ITK hallgatói mutatják a legnagyobb hajlandóságot, ráadásul messze ott a legalacsonyabb a bizonytalanok aránya, így megállapíthatjuk, hogy **az ITK hallgatói a legtudatosabbak a külföldi tanulmányokkal kapcsolatban**. Minden szempontot figyelembe véve a HTK hallgatói mobilizálhatóak a legkevésbé, ott a hallgatók mindösszesen 6%-a tanult külföldön és csak 7% érdeklődik.

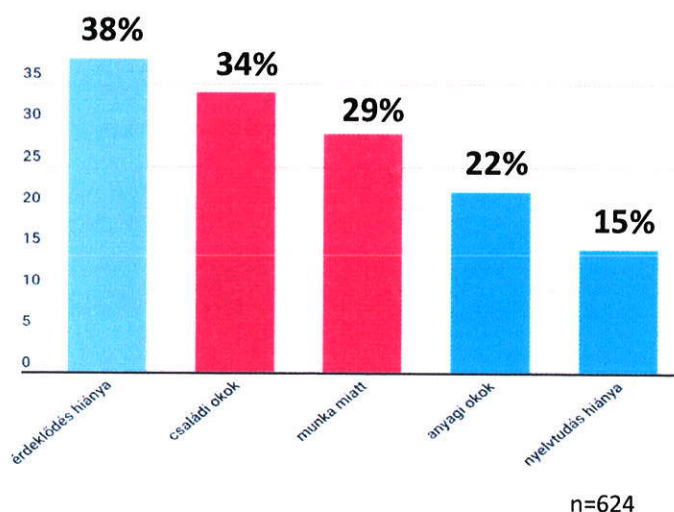
A nemzetközi mobilitáshoz való kapcsolódás mögött több háttértényező is található. Alapjában véve az **idősebb hallgatók**, ennek megfelelően a mesterképzésben résztvevő hallgatók (22%) érdeklődnek inkább, az alapképzésben résztvevők kevésbé (16%), míg az osztatlan képzésesek a legkevésbé (14%) a külföldi tanulmányok iránt. A karok profiljellemezői is magyarázzák a mobilitásra való hajlandóságbeli különbségeket, magyarázatul szolgálhatnak például a HTK-n tapasztalható alacsony mobilitási szándékra is. A finanszírozási forma szerint inkább az államilag támogatott hallgatók tervezik a részvételt (20%), szemben a költségtérítésekkel (11%), utóbbiaknál sokkal több a bizonytalan is. Ha mindezt összevetjük az **anyagi helyzettel**, akkor megállapíthatjuk, hogy a nemzetközi mobilitási programba bevont hallgatók száma az ösztöndíj-lehetőségek kibővítésével is lehetséges, mivel a vélhetően rosszabb anyagi helyzettel rendelkező hallgatók alacsonyabb mértékben tervezik a külföldi tanulmányokat és sokkal több köztük a bizonytalan, mint a jobb anyagi helyzettel rendelkező társaik között*.

Külföldi tanulmányokban való részvételi hajlandóság anyagi helyzet szerint*

Ugyanerre enged következtetni a nemzetközi tanulmányi programoktól kategorikusan elzárkózók indokai is. Szembetűnő, hogy anyagi okok miatt viszonylag sok hallgató távolodik el a külföldi tanulmányoktól, továbbá a nyelvtudás hiánya is sokaknál kizáró tényező. Ez utóbbi kettő intézkedésekkel orvosolható, továbbá az érdeklődés felkeltése is lehetséges egy átfogó reklámkampánnyal. A családi okok és a munka miatt távolmaradók aránya is magasabb, ezeket a csoportokat viszont kevésbé lehet aktivizálni.

A külföldi tanulmányoktól való elzárkózás okai**

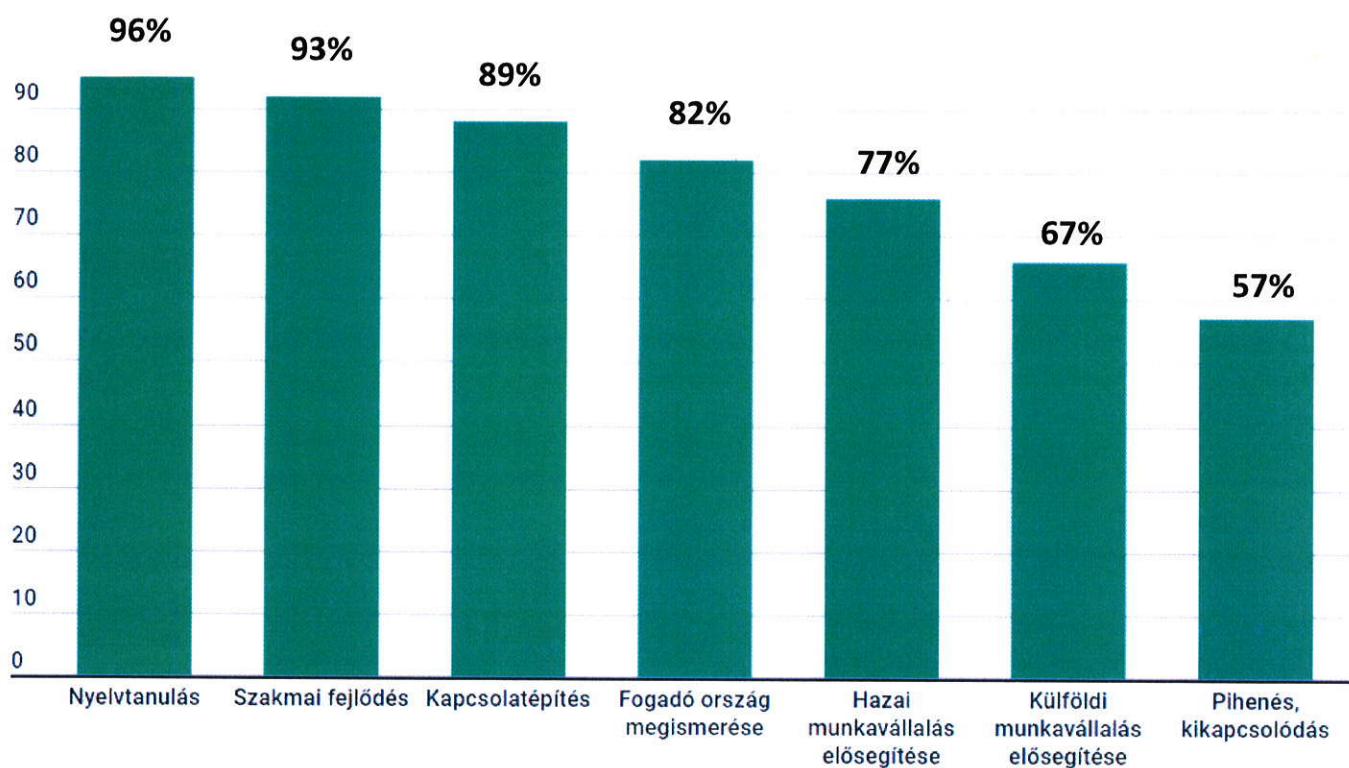
*A kérdőívben szereplő kérdőív a család anyagi helyzetére vonatkozott a válaszadó 14 éves korában. Ezzel próbáltuk megbecsülni a válaszadók anyagi helyzetét, feltételezve, hogy van kapcsolat az akkori és jelenlegi anyagi helyzet között.

**Egyes válaszkategóriák magas aránya az sejteti, hogy az nem feltétlen valós, pl. a családi okok magas arányát vélhetően nem csak a gyermekek, vagy az idős házastársat ápolók jelölték meg.

Elvárások és tapasztalatok a külföldi tanulmányokkal kapcsolatban

Összehasonlítottuk a nemzetközi mobilitásban részt vettek kezdeti, a részvételt tervezők, illetve az abban bizonytalanok elvárásait a programmal kapcsolatban, összevetve mindezeket a részt vettek utólagos tapasztalataival. Általánosságban elmondható, hogy az összes változó tekintetében megegyeznek a nemzetközi mobilitáshoz különféle módon kapcsolódó hallgatói csoportok attitűdjei, ezért az összevont válaszok ábrázolását indokoltnak tartjuk. Megállapítottuk, hogy a legfontosabb szempontok a nyelvtanulás, a szakmai fejlődés a kapcsolatépítés, és a fogadó ország megismerése voltak.

Elvárások a külföldi tanulmányokkal kapcsolatban*

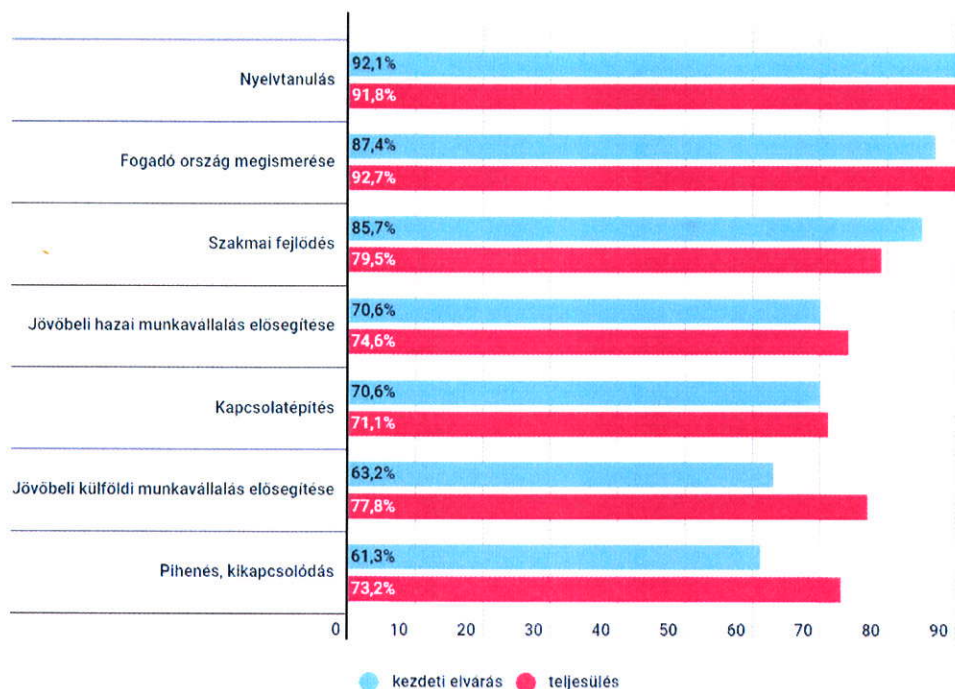

n: 1000-1041

Külön megvizsgáltuk a külföldi tanulmányokban részt vett hallgatók kezdeti elvárásait és az elvárásokkal kapcsolatos utólagos elégedettséget. A jelen felmérés keretei között a kezdeti elvárásokat csak utólag tudtuk mérni, együtt a programmal való elégedettséggel. Módszertanilag megalapozottabbnak tűnik az elvárásokat a mobilitási programot megelőzően felmérni egy külön felmérés során. Jelenlegi eredményeink alapján a **a legnépszerűbb négy szempont** esetében (**nyelvtanulás, szakmai fejlődés, kapcsolatépítés, és a fogadó ország megismerése**) felel meg az elégedettség a korábbi elvárásoknak.

*Az erre vonatkozó négyfokú skálák összevont pozitív értékeit tartalmazzák az alábbi grafikonok.

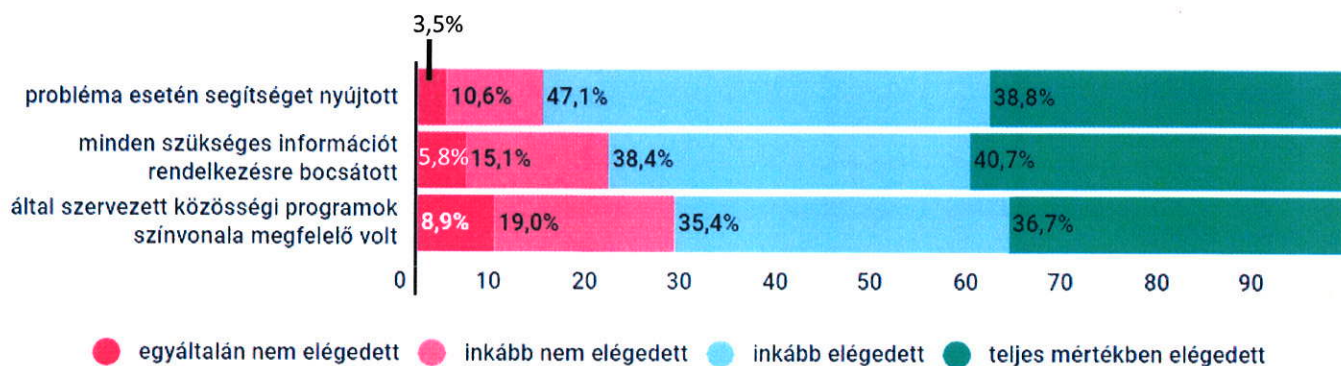
Elvárások és tapasztalatok külföldön tanult hallgatók körében

n: 122-127*

A fogadó egyetemmel való elégedettséggel kapcsolatban leginkább a segítségnyújtással és az információszolgáltatással elégedettek, a közösségi programokkal kapcsolatban kevésbé, utóbbi kategóriában a teljes elégedettségi arány a legalacsonyabb, de még így is nagyon magas. Figyelembe kell venni azonban azt a tényt, hogy az alacsony elemszám mellett a megadott válaszok sok intézményre vonatkoznak, ezért az igazán releváns, egyetemenkénti összegzés nem lehetséges.

A fogadó egyetemről alkotott vélemények*

n= 33-37

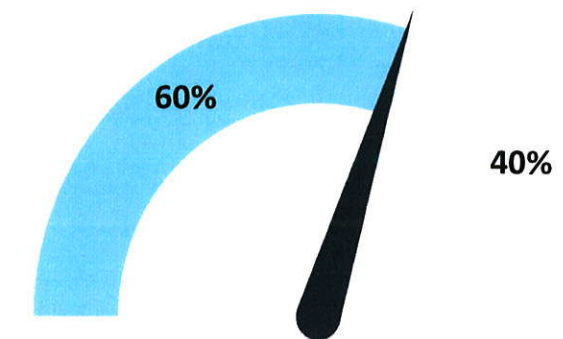
*Az eredményeket a „nem releváns” válaszkategóriák kiszűrésével számoltuk ki.

** A 'pihenés, kikapcsolódás' válaszopciót kifejezetten a nemzetközi tanulmányi programban (pl. Erasmus, CEEPUS) résztvevők értékelhették, ennek a kategóriának az elemszáma 88 fő volt.

A külföldön tanult hallgatók 40%-ának a költségek legfeljebb 60%-át fedezte a tanulmányi ösztöndíj, tehát annak mértéke sok esetben nem elegendő a hallgatóknak, ami a kevésbé jó anyagi helyzettel rendelkező jelentkezőket visszatarthatja. Az eredmények árnyalásához a későbbiekben vizsgálni kell, hogy milyen mértékben, hogy az alapvető szükségletek biztosítása a teljes költség mekkora részét teszi ki.

A külföldi tanulást tervezők és bizonytalanok által megjelölt országok között a legnépszerűbb **Nagy-Britannia** (399 említés), továbbá **Németország** (252), az **USA** (217), és **Olaszország** (180) volt a hallgatók számára legszimpatikusabb célország. Szintén népszerű volt még Franciaország (127) Spanyolország (125), Ausztria (91), Svájc (73) és Hollandia (72) is. Szintén népszerű a **skandináv régió**, Dánia, Svédország, Norvégia és Finnország együttesen 195 említést kapott. Az eddigi külföldi tapasztalatok nem teljesen igazodnak az igényekhez. Nem a legnépszerűbb országokban voltak a legtöbbben, továbbá az arányok tekintetében nem térnek el markánsan az országok. A legtöbb hallgató Franciaországban és Olaszországban tanult (16 és 15 fő), míg Németországban 11 fő, Nagy-Britanniában pedig 10 fő.

A kapott ösztöndíj és a teljes költségek aránya*

A kapott ösztöndíj a költségek legalább 60%-át fedezte.

n=105

A legnépszerűbb célországok**

n=829

* Az elemzés során kizártuk a „nem kapott ösztöndíjat” válaszokat.

** Legfeljebb három országot jelölhettek meg.